

Opvolgingscommissie Kleine Nete

28 januari 2020

0. Agenda

- 1. Verslag OC dd. 18/06/2019;**
- 2. Uitbreiding coördinatieopdracht: Retie en Dessel;**
- 3. Terugblik Netedag 2019 resp. vooruitblik Netedag 2020;**
- 4. Strategisch project Kleine Nete I;**
- 5. Strategisch project Kleine Nete II;**
- 6. GRUP Kleine Nete & Aa;**
- 7. Verdroging in de vallei, aanpak problematiek De Zegge;**
- 8. Bespreking projecten:**
 1. Retie / Dessel;
 2. Projecten: snel overzicht op hoofdlijnen;
- 9. Varia**
 1. Open Ruimte-fonds;
 2. ...

1. Verslag OC dd. 18/06/2019

1. Verslag OC dd. 18/06/2019;

- Geen opmerkingen ontvangen

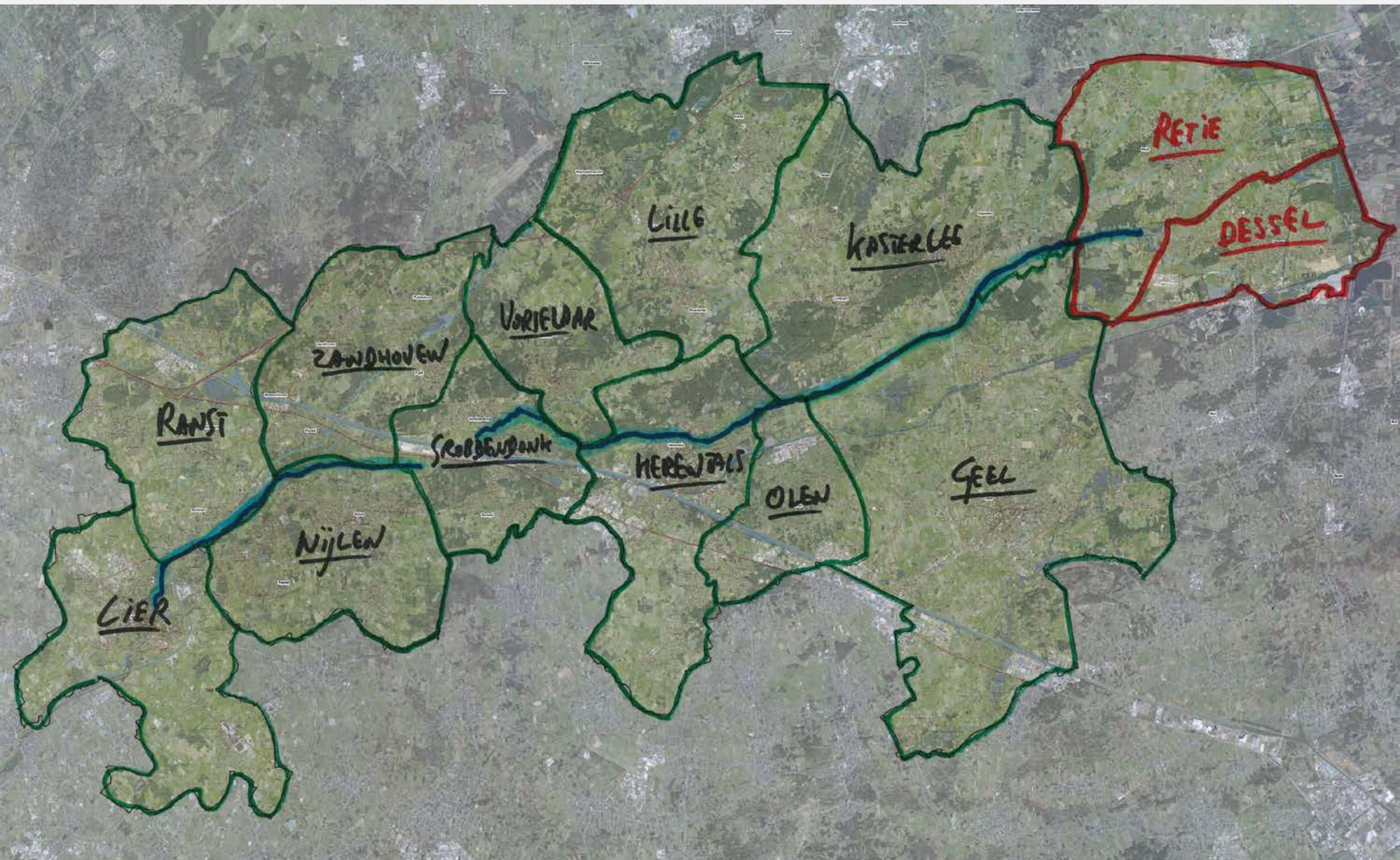

2. Uitbreiding coördinatieopdracht: Retie en Dessel

2. Uitbreiding coördinatieopdracht: Retie en Dessel

- **April 2019: brief van Kasterlee, Retie en Dessel:**
 - Zorgen over (afstemming tussen) projecten / ecohydrologische studie bovenlopen Kleine Nete
 - Zorgen over timing / communicatie / ...
- **Na overleg met betrokken actoren en minister: afspraak om Dessel en Retie toe te voegen aan werkingsgebied coördinatie Kleine Nete**
- **Aandachtspunten:**
 - Werkingsgebied 13 gemeenten => groot, Retie relevant voor Lier?
 - Timemanagement / agenda OC
 - Geen hypotheek op voortgang dossiers
 - Bovenlopen cruciaal voor stroomgebied
 - Ambitieuze taakstelling => zie agendapunt 7.1

2. Uitbreiding coördinatieopdracht: Retie en Dessel

2. Uitbreiding coördinatieopdracht: Retie en Dessel

■ Gevolgen voor werking

- Enkel rapportering op hoofdlijnen, niet altijd alles uitdiepen;
- Meer vraag-gestuurde agenda;
- Specifieke focus per opvolgingscommissie, vandaag bijvoorbeeld bovenlopen Kleine Nete (*zie agendapunt 8a*);
- Projecteigen dynamiek blijft behouden, afstemming / afspraken op hoofdlijnen via OC;

3. Terugblik Netedag 2019 / Netedag 2020

Projectcoördinatoren

3. Terugblik Netedag 2019 / Netedag 2020

VIERSEL

Bezoekers ontdekken nieuw natuurgebied tijdens Netedag

Voor een dag toerist in eigen achtertuin

Beter weer kon de Netedag zondag niet wensen. Het evenement van de provincie en tal van partners in de vallei van de Kleine Nete kende veel succes. Duizenden bezoekers ontdekten voor het eerst natuurgebied het Viersels Gebroekt.

Er waren meer dan veertig activiteiten op zeven verschillende locaties. Zo stond in Emblem de watersport centraal. Op een weide op de kruising van Broechem, Nijlen en Viersel stonden allerlei infostandjes.

Ellen Bollansée en haar kinderen Maris (10), Lisse (9) en Rik (6) speelden toerist in eigen achtertuin. "Vandaag kwamen vrienden op bezoek en in plaats van naar een kinderboerderij in Grobbendonk te trekken, leek dit ons wel een fijn alternatief om onze eigen regio te ontdekken."

Wolhandkrabben

Op de weide ging de aandacht van de kinderen naar de levende Amerikaanse stierkikkers en Chinese wolhandkrabben, die te zien waren bij de infostand van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM). "Invasieve exoten die een

Een medewerker van de Vlaamse Milieu Maatschappij, met een Chinese wolhandkrab in zijn hand, geeft uitleg over exotenbestrijding. FOTO KMA

bedreiging vormen voor onze eigen fauna", zegt Olivier Van Impe van de VMM. "In Grobbendonk hebben we een krabbenfuk waar al 700.000 krabben werden gevangen."

Een medewerker van de VMM toonde zelfs hoe zo'n wolhandkrab een vork kon vasthouden. Er stond ook een opgezette beverrat, een dier dat nagenoegd uitgeroeid is in onze regio.

Het Agentschap voor Natuur en Bos had aquaria met de visfauna

van de Netevallei bij. Daarbij inheemse visjes, maar ook exoten als de zonnebaars, de Amerikaanse hondsvijl en de marmelgondel. Bij de stand van de Vlaamse Waterweg kon je via een 3D-bril al eens virtueel over de nog te bouwen brug over het Netekanaal en de Kleine Nete op de grens Nijlen-Viersel stappen. De oude Molter-Netebrug wordt in 2020 of 2021 vervangen door een hogere fietsveiligere brug met ecopassage.

KRISTIN MATTHYSEN

Tal van activiteiten tijdens tweede Netedag

LIER/NIJLEN

Lier, en meer bepaald de evenementenweide naast het stadspark, was zondag de uitvalsbasis van de tweede Netedag. "Dat is ook een juiste keuze, want wij zijn de Poort van de Kempen", speechte burgemeester Frank Boogaerts (N-VA) in aanwezigheid van onder meer provinciegouverneur Cathy Berx. De Netedag bracht de bezoekers al varend, fietsend of wandelend ook in Nijlen, Emblem (Ranst) en Zandhoven. Daar konden ze uit meer dan veertig activiteiten kiezen, waarvan het merendeel gratis was. (CVR)

3. Terugblik Netedag 2019 / Netedag 2020

- **Netedag 2017: Grobbendonk**
- **Netedag 2018: Herentals**
- **Netedag 2019: Lier / Nijlen / Zandhoven**

- **Netedag 2020**
 - Koppeling met andere activiteit
 - Kandidaten?

4. Strategisch project Kleine Nete I

4. Strategisch project Kleine Nete I

- **Nieuwe oproep voorstellen verwervingssubsidie**
- **Voorwaarden:**
 - Subsidiebedrag: 40% van de verwervingskosten, max. 500.000 € per SP
 - Aanvrager: publieke actor
 - verwerving van gronden, constructies of gebouwen, of erfpachtovereenkomsten die noodzakelijk zijn voor realisatie SP
 - verworven zaken blijven na de realisatie van het SP tot het publieke domein behoren, een blijvende publieke functie uitoefenen
 - verwerving heeft **duidelijke hefboomfunctie** voor het SP, dit vergt een sterk onderbouwde motivering!
- **Voorstellen mogelijk tot eind april 2020!**
- **OC beslist vóór de zomer welke voorstellen er worden ingediend**
- **Indienen vóór 1 november 2020**

4. Strategisch project Kleine Nete I

- **Rapportage**
=> wordt toegevoegd
aan verslag

	Project	Budget	Financiering	Co-financiering	% sub
HP 1	Natuur in je buurt	€ 250 000,00	ANB	Lier, RLRL	80% voor groenaanleg; 25% voor overige werken
	Volkstuinen	€ 15 000,00	VLM	Lier, RLRL	75%
	Verwervingssubsidie Pallieterland	€ 49 000,00	dept. Omgeving	Lier	40%
	Bebossingssubsidie	€ 273 000,00	ANB	Lier	60%
HP 2	Onthardingsproject WE-verblijven	€ 250 000,00	dept.Omgeving	Natuurpunt	75%
	PSN - zomerklokje	€ 400 000,00	ANB	RLDV en gemeente Ranst	90%
	PSN - site Vanderschraelen	€ 900 000,00	ANB	Natuurpunt	90%
HP 3	NI-project natuurinrichting	€ 3 140 000,00	ANB		
	NI-project flankerend beleid	€ 2 000 000,00	ANB		
	Verwervingssubsidie Kasteelhoeve	€ 690 000,00	dept.Omgeving	Grobbendonk/KL/NP	40%
HP 4	- PDPO {beek.boer.bodem}	€ 165 767,44	VLM	partners SP	65%
	- WLS {beek.boer.bodem}	€ 567 000,00	VLM	landbouwers/partners	50% tot 70%
	Wandelbrug	€ 30 000,00	RLKGN	Vorselaar, Herentals	70%
HP 5	Landschapsbiografie	€ 95 000,00	RLKGN	Herentals, Grobbendonk, Kasterlee	
	Interreg RFC Recapture the Fortress Cities	€ 49 375,00	INTERREG EUROPE	Iopende	85%
HP 6	Kansenkavels Geel PDPO	€ 25 850,00	VLM	RLKGN, Geel	65%
	DNA-open ruimte	€ 35 200,11	stad Geel		
	Totaal aangevraagd	8 935 192,55			
	Totaal goedgekeurd	6 896 192,55			

5. Strategisch project Kleine Nete II

5. Strategisch project Kleine Nete II

- Strategisch project Kleine Nete I: april 2018 – april 2021
- Strategisch project Kleine Nete II?: april 2021 – april 2024
=> Projectvoorstel indienen in 2020

- **Aanpak:**
 - PBC / Brede workshop dd. 21/01/2020
 - Voorstel aan OC: juni 2020

=> vraag aan OC: ok om opnieuw voorstel uit te werken?

5. Strategisch project Kleine Nete II

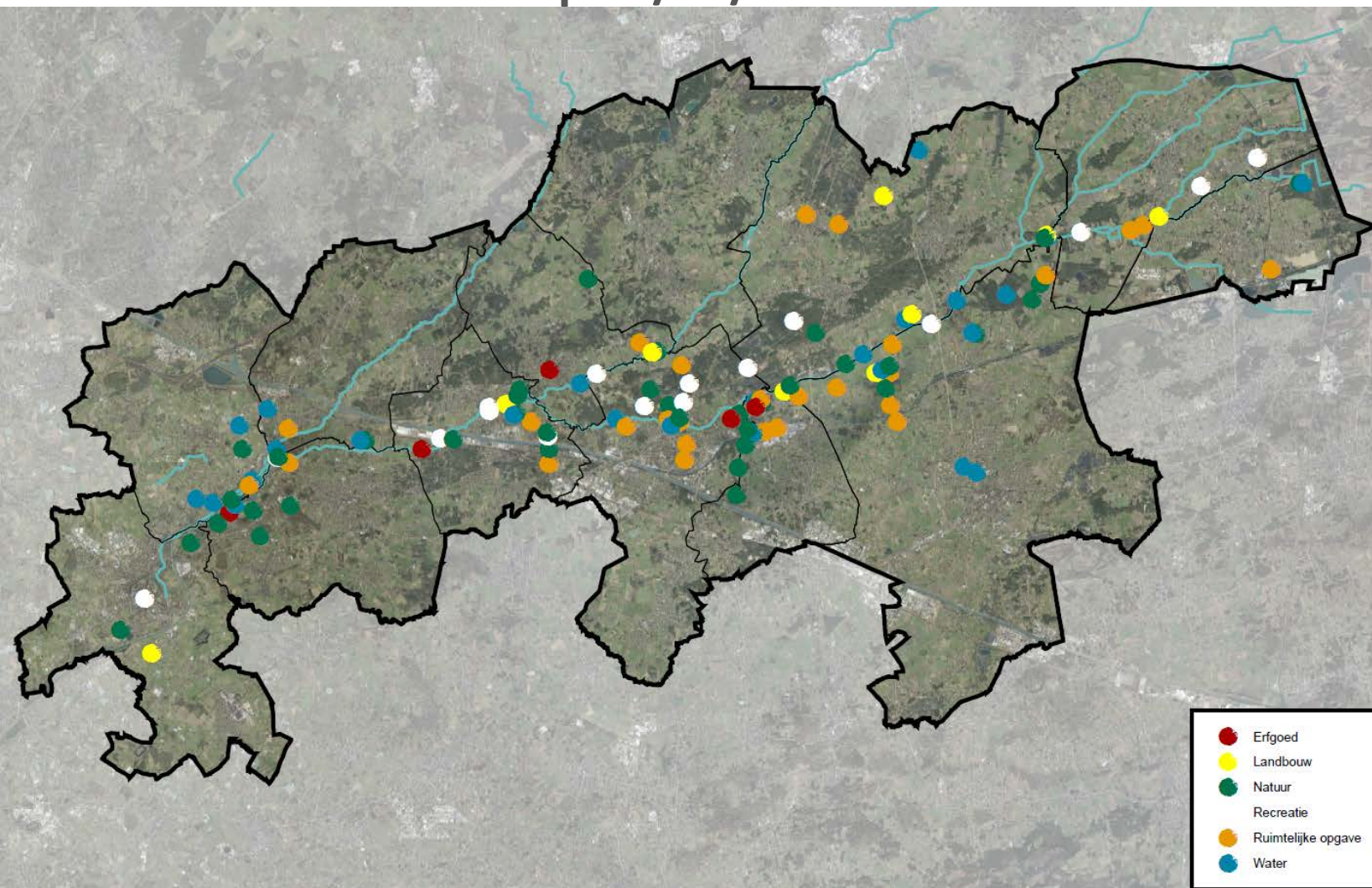
■ Workshop 21/01/2020:

- Doel: kansen en knelpunten in de vallei in kaart brengen ifv een nieuwe aanvraag strategisch project
- Zowel overkoepelende acties voor valleigebied (ontharding, verdroging, recreatie, bebossing, ...) als specifieke acties in de deelgebieden
- 53 deelnemers
- 140 ideeën

5. Strategisch project Kleine Nete II

■ Resultaten workshop 21/01/2020:

6. GRUP Kleine Nete & Aa

Christophe Vandevooort, dept. OMG

- **Startnota goedgekeurd door Vlaamse Regering 15 maart 2019**
- **Publieke consultatie startnota tot 28 juni 2019**
- **Infomarkten op 4, 6, 12 en 13 juni 2019**
- **Resultaat: ca. 100 inspraakreacties**
- **Vervolgstappen**
 - Verwerken inspraakreacties en opmaak scopingnota: tweede helft 2019
 - Besprekingen scopingnota in planteam: begin 2020
 - Opmaak plan-MER: eerste helft 2020
 - Opmaak voorontwerp RUP: tweede helft 2020

- **Zeer veel individuele reacties van eigenaars/gebruikers van het bezwaartype**
 - *“Ik wil niet dat mijn percelen a, b en c omgezet worden van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied”*
 - *“Aanslag op onze mensenrechten en recht op privébezit. Pure diefstal van de groene sector.”*
- **Individueel te bekijken**
 - Kan behoud van de agrarische bestemming verantwoord worden zonder de logica van de ruimtelijke visie in het gedrang te brengen?
 - Zijn er ruimtelijke argumenten die kunnen pleiten voor behoud agrarische bestemming (bv. grenscorrectie, ruimtelijk-functioneel aansluitend bij samenhangend landbouwgebied, beperkte potenties voor natuur- of bosontwikkeling, bodem/water, actuele toestand...)
 - Conclusie: aanpassen voorgenomen plan of behoud voorgenomen plan (+motivering waarom niet ingegaan wordt op bezwaar).

■ Problematiek ‘zonevreemde woningen’

- Ontwikkelingsmogelijkheden VCRO wijzigen mogelijk bij bestemmingswijziging
- Niemand wil ‘minder’ mogelijkheden, iedereen wil ‘meer’ (ook eigenaars die reeds in kwetsbaar gebied liggen)
- ‘Gelijkheidsbeginsel’ als argument
- Eenduidig ruimtelijk afwegingskader nodig:
 - Houding gemeenten ‘niemand minder mogelijkheden’ = maakt consequente ruimtelijke afweging moeilijk
 - Ruimtelijk geïsoleerde woningen zelfde bestemming als gebied waar ze in liggen, geen aparte bestemming voor individuele percelen met ruimere mogelijkheden dan gebied waar ze de facto in liggen.
 - Wanneer een woning opnemen in natuur/bosgebied? Kwetsbaarheid ‘omgeving’ en ‘fysisch systeem’ bepalend laten zijn.
 - In voorontwerp RUP: nood aan specifieke stedenbouwkundige voorschriften om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen vanuit zonevreemde woningen te vermijden.

- **Inspraak vanuit landbouworganisaties/landbouwers**
 - Vraag naar opmaak landbouweffectenrapport
 - Niet akkoord met plandoelstelling voor verschillende deelgebieden, o.a.
 - Graafweide-Schupleer: geen agrarisch gebied met ecologisch belang en geen bouwvrij agrarisch gebied
 - Vallei van de Aa: geen of minder natuurverweving
 - Langdonken/Olens Broek: minder natuurgebied
 - Vallei van de Kleine Nete: minder bouwvrij agrarisch gebied
 - De Zegge/Mosselgoren: geen of minder natuurverweving, geen uitbreiding natuur
 - Gerheze/Doffen/Olen: geen bouwvrij agrarisch gebied, geen bosuitbreiding
- **Voorstel van verwerking**
 - Evaluatie effect op landbouw binnen discipline mens van plan-MER. LER in de zin van landinrichtingsdecreet is niet nuttig op niveau RUP
 - Verwerpen bezwaren die tegen visie en doelen ruimtelijk beleid ingaan
 - Onderzoeken waar begrenzing natuurverwevingsgebied/bouwvrij agrarisch gebied bijgestuurd kan worden na (her)overwegen potenties en kenmerken fysisch systeem en landschap.

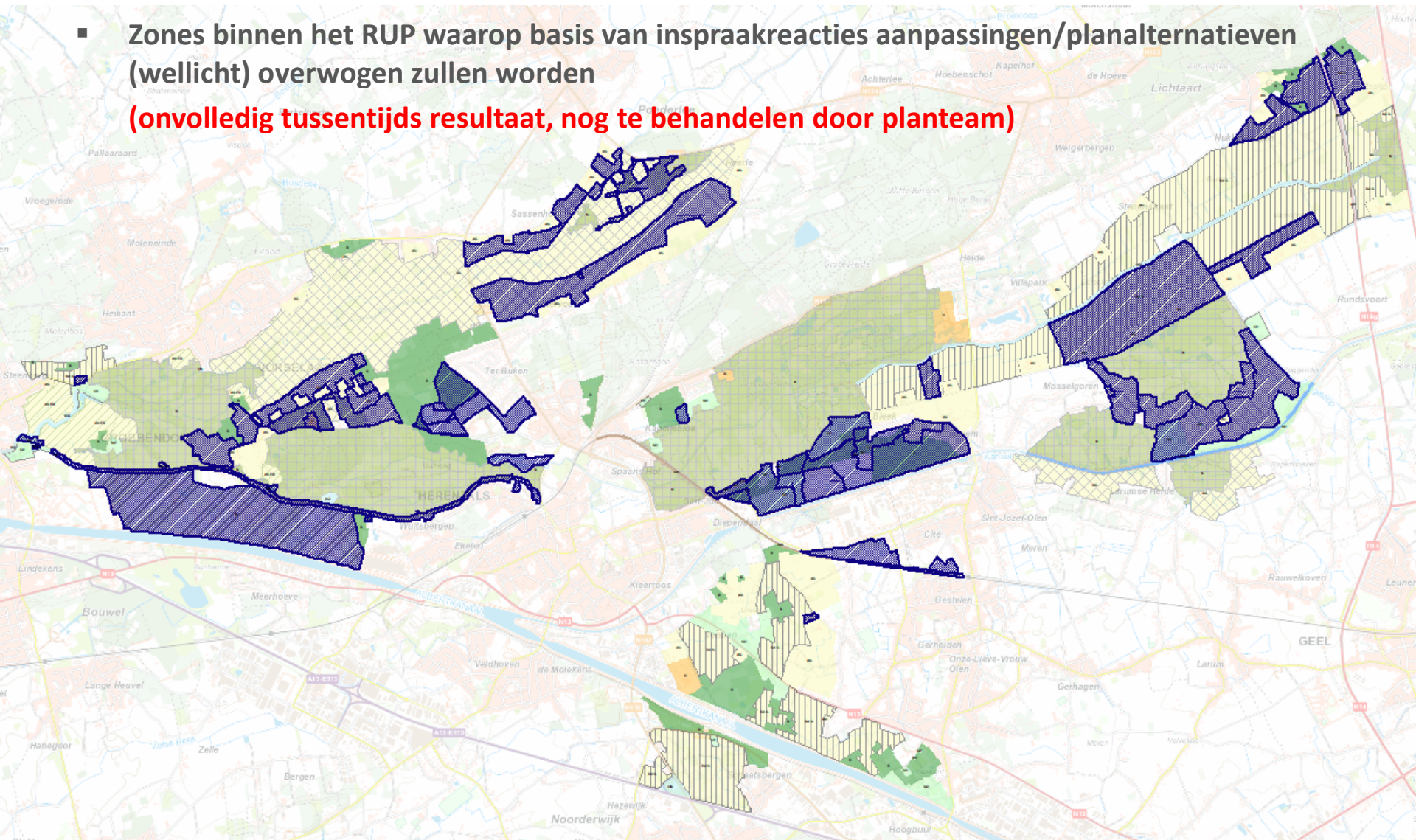
■ **Inspraak vanuit natuurorganisaties**

- Plan houdt te weinig rekening met ruimtelijke uitdagingen op lange termijn (klimaat, water, biodiversiteit): globale vraag voor meer ruimte voor natuurlijke waterzuivering en waterberging en bosuitbreiding.
- Alle landbouwgebied (uitgez. bedrijfszetels) bouwvrij
- Plan voldoet niet om instandhouding SBZ-H De Zegge te garanderen.
Ingrijpende maatregelen op vlak van waterhuishouding nodig in gebied rond De Zegge. Apart overlegproces en RUP voor SBZ-H De Zegge cfr. Graafweide-Schupleer.

■ **Voorstel van verwerking**

- Planalternatief voor SBZ-H De Zegge en omgeving met min. 300 ha natuurkern onderzoeken in plan-MER
+ parallel overleg opstarten i.f.v. te nemen maatregelen waterhuishouding + instrumenten inrichting en flankerend beleid.

- **Inspraak vanuit gemeenten**
 - Geen advies/opmerkingen vanuit Grobbendonk, Lille en Geel
 - Wel advies van Vorselaar, Herentals, Kasterlee en Olen
- **Olen**
 - Bijkomend opnemen zone stort Umicore i.f.v. zonnepanelen op vml. stort
- **Herentals**
 - Bijkomende voorstellen voor te schrappen woon- en recreatiegebieden omgeving Netepark cfr. visie inrichtingsstudie
 - Vragen bij behoud 'militair domein' > (na)bestemming natuur?
- **Vorselaar**
 - Geen wijziging landschappelijk waardevol AG naar AG: opnemen als BAG
- **Kasterlee**
 - Meer AG en geen BAG en bos/natuur ten noorden van vallei Kleine Nete
 - Geen peilverhoging of vernatting in de AG van de vallei

7. Verdroging in de vallei, aanpak problematiek De Zegge

7 - Aanleiding

■ **Inspraakreacties startnota RUP Kleine Nete en Aa**

- Sterke aanwijzingen dat bestendigen huidige landgebruik en –beheer in en rond SBZ De Zegge instandhouding van De Zegge onmogelijk maakt en overheid verplicht is maatregelen te nemen > **effectbeoordeling nodig**
- Voorgenomen plan is onvoldoende om instandhouding te garanderen en bindende IHD te realiseren > **planalternatieven nodig**
- Vraag naar uitwerken oplossingen via bijkomend specifiek verder onderzoek en overleg voor gebied rond De Zegge i.k.v. coördinatieopdracht gouverneur

■ **Natuurdecreet art. 36ter**

- Instandhoudingsdoelen SBZ's zijn bindend voor alle overheden bij het uitvoeren van hun taken, het nemen van beslissingen of verlenen van advies.
- Overheden zijn verplicht alle nodige maatregelen te nemen om elke verslechtering van de natuurkwaliteit en natuurlijk milieu van de habitats en soorten van SBZ's te vermijden

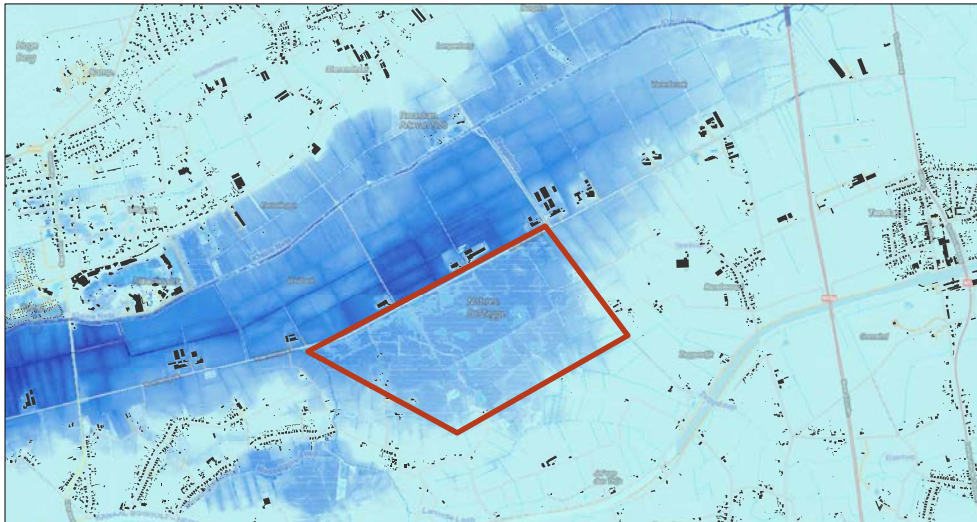
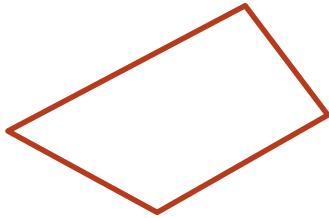
■ **Onroerend erfgoeddecreet**

- Passief behoudsbeginsel: nadelige handelingen vermijden
- Zorgplicht voor overheden: bij handelingen impact onderzoeken en maatregelen nemen

7 - Aanleiding

- **Antwoord minister n.a.v. parlementaire vraag over De Zegge**
 - De toenemende verdroging van De Zegge is niet meer met interne maatregelen op te lossen. De externe verdroging overstijgt de getroffen maatregelen en mogelijkheden van de terreinbeheerders i.k.v. extern beheer.
 - Maatregelen tegen verdroging De Zegge nodig om Europese natuurdoelen te realiseren.
 - Gouverneur krijgt opdracht om binnen marges van beslissingen VR procesbegeleiding op te nemen i.k.v. coördinatieopdracht Kleine Nete.
- **Nota vanuit PBC met voorstel van aanpak**
 - Welke acties/onderzoeken nu opstarten vanuit PBC om gouverneur toe te laten gebiedsspecifiek proces met de lokale partners te voeren?
 - Vraag aan OC om kennis te nemen en plan van aanpak goed te keuren.

7 - Probleemstelling

De Zegge = restant Geels Gebroekt dat gevrijwaard bleef van landbouwontginning jaren 1950

Permanente ontwatering van de vallei i.f.v. landbouw leidde tot verdroging veenpakket met als gevolg:

- inklinking veen waardoor landbouwgebied nu ca. 1 m lager ligt dan De Zegge en verdroogt (impact op biodiversiteit)
- uitstoot van broeikasgassen door vrijkomen in veen opgeslagen koolstof (klimaatimpact)

7 - Voorgestelde acties om tot voorstel voor (aan)gepast land- en waterbeheer te kunnen komen

- **Actie 1. Impact van permanent pompen op evolutie toestand kwaliteit habitats SBZ De Zegge in beeld brengen**
 - Provincie Antwerpen DIW: opmaak passende beoordeling/impactevaluatie o.b.v. ANB
- **Actie 2. Ecohydrologische studie om functioneren watersysteem correct in beeld te brengen**
 - Agentschap voor Natuur en Bos
- **Actie 3. Uitwerken planalternatieven i.f.v. plan-MER RUP Kleine Nete**
 - Agentschap voor Natuur en Bos > vraag aan INBO om ecologisch onderbouwd scenario's voor realisatie IHD uit te tekenen voor opname in scopingnota
 - Departement Omgeving > opnemen alternatieven in plan-MER
- **Actie 4. Maatschappelijke kosten-baten in beeld brengen**
 - Departement Landbouw en Visserij i.s.m. VLM > landbouwstudie i.f.v. in beeld brengen maatschappelijke kosten voor aanpassen/stopzetten landbouwactiviteiten met negatieve impact op SBZ.
- **Actie 5. Terughoudend vergunningenbeleid**
 - Vergunningverlenende instanties: hanteren voorzorgsbeginsel + correcte inzet instrument passende beoordeling bij adviseren of goedkeuren van vergunningsaanvragen

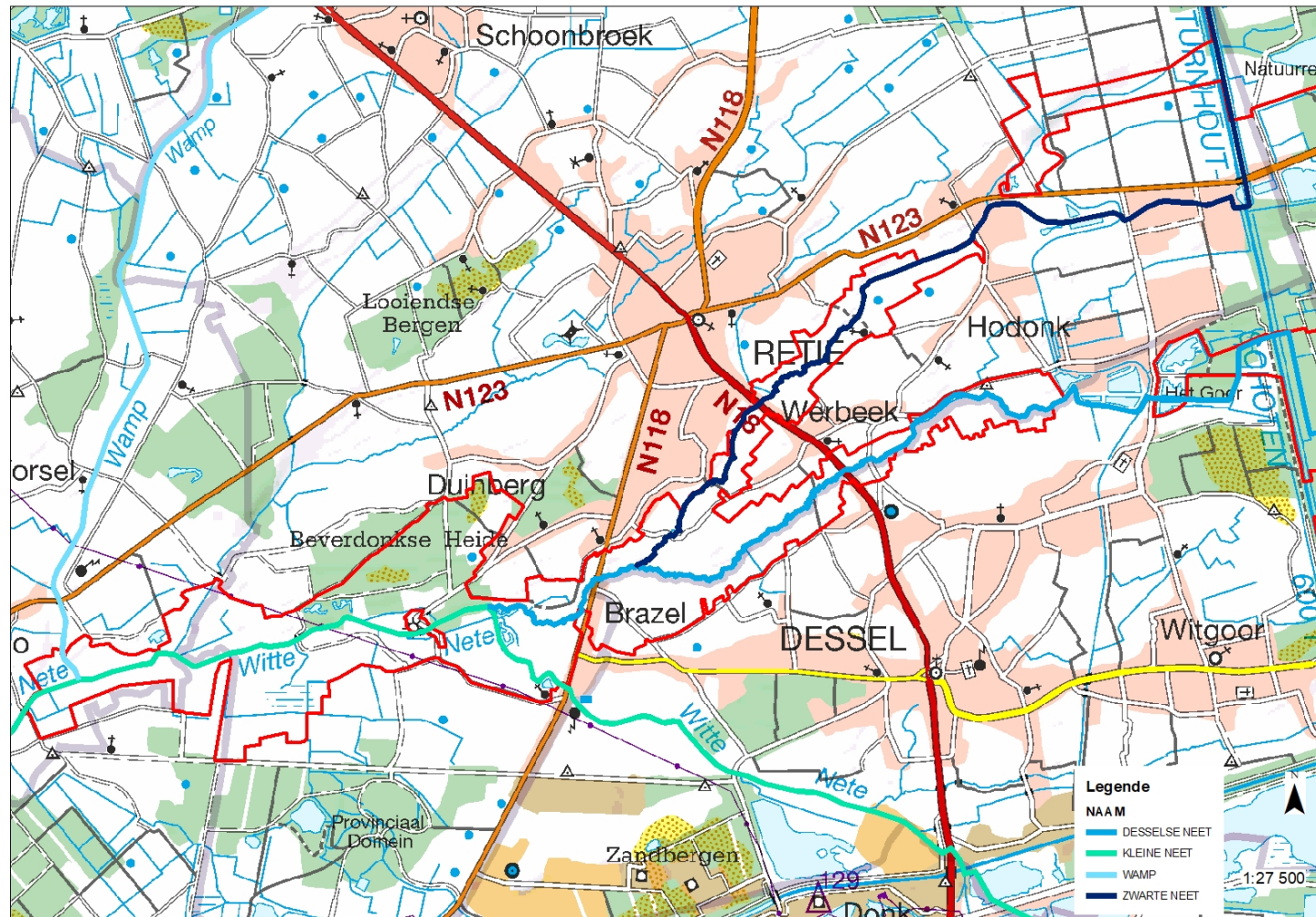
8a. Bespreking projecten – Retie / Dessel

Daniël Josten (ANB) / Didier Soens (DIW)

Realisatie Natuurdoelen en
bereiken goede ecologische
toestand in Kleine Nete, Desselse
en Zwarte Nete

Projectgebied

Vlaanderen
is natuur

Provincie
Antwerpen

Overzicht Taakstelling

- Europese Natuurdoelen:
 - Natte natuurkern van 150 ha
 - Habitatwaardige waterlopen
- Europese Kaderrichtlijn water: goede toestand Kleine Nete I, Desselse en Zwarte Nete via oa:
 - Actieve hermeandering van de Desselse nete stroomafwaarts de Geelsebaan in Retie tot aan de monding in de Kleine Nete
 - Verbetering kwaliteit Zwarte en Desselse nete opwaarts de Geelsebaan tot aan het kanaal Dessel-Schoten
 - Structuurherstel Kleine Nete
- Colateur
 - Opmaak geïntegreerde visie natuur, erfgoed en recreatie

Overzicht van de Natuurdoelen

- natte natuurkern van minstens 150 ha met elzenbroekbossen (> 66%), traag stromende en stilstaande zonbeschenen wateren, ruigtes, rietmoerassen, ... als leefgebied voor kleine modderkruiper, rivierdonderpad, beekprik en blauwborst
- niet uitsluitend Europees beschermde habitats, maar ook regionaal belangrijke biotopen

Habitatcode	Naam	RBB-code	Naam
2310/2330	landduinvegetaties	rbbmr	rietlanden
3130	gebufferde vennen	rbbhf	moerasspirearuigtes
3150	eutrofe plassen	rbbhc	grote zeggenvegetaties
3260	beekhabitat	rbbms	kleine zeggenvegetaties
4010	vochtige heide	rbbhc	dotterbloemgraslanden
6230_hmo	vochtig heischraal grasland	rbbsm	gagelstruwelen
6410	beekbegeleidende schrale graslanden	rbbzil	zilverschoongraslanden
6430	soortenrijke alluviale ruigtes		
6510	mesofiele hooilanden		
7140	laagveen		
9190	eikenberkenbossen		
91 ^{EO}	elzenbroekbossen		

Soort

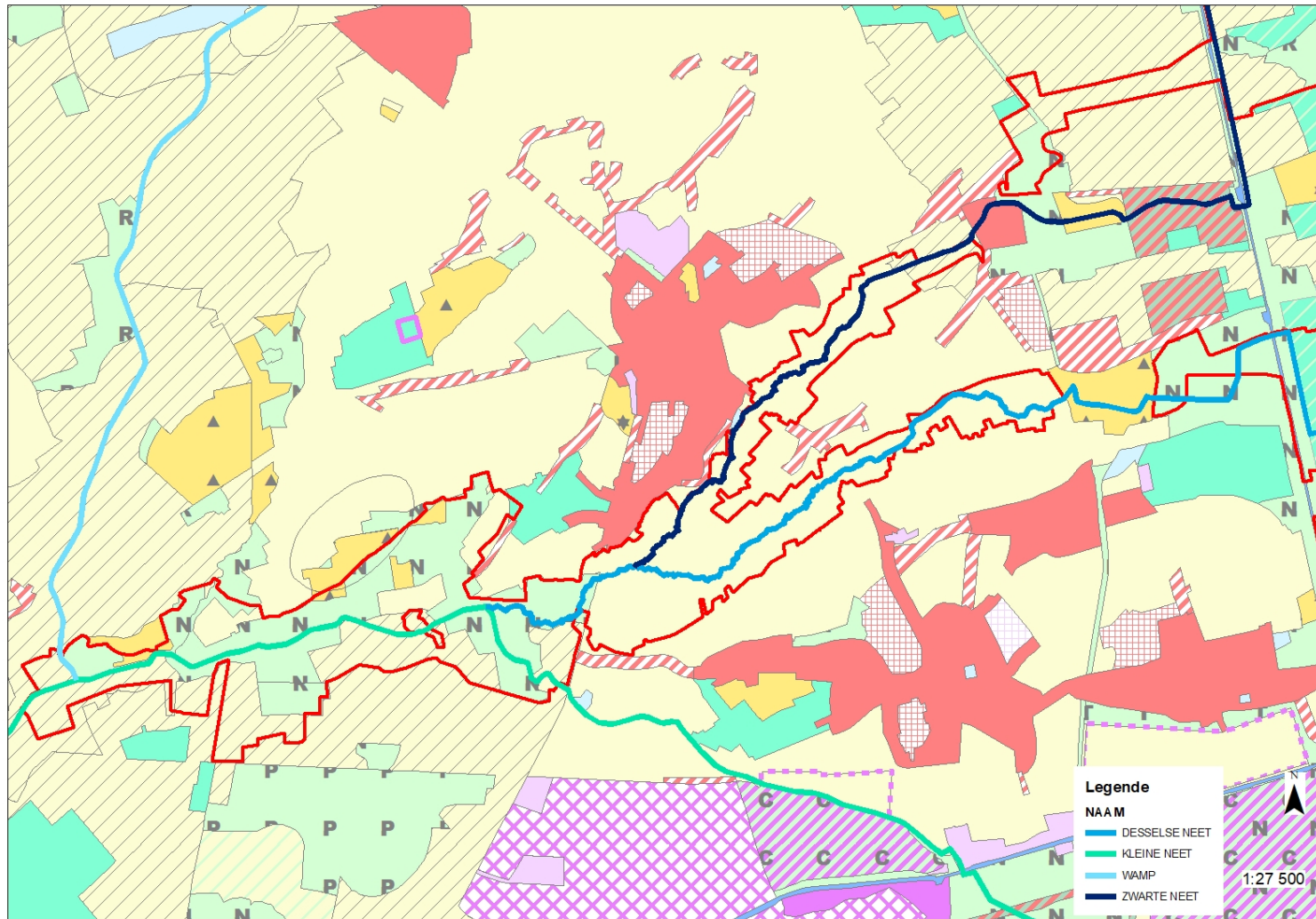
beekprik

rivierdonderpad

kleine
modderkruiper

blauwborst

Gewestplanbestemming

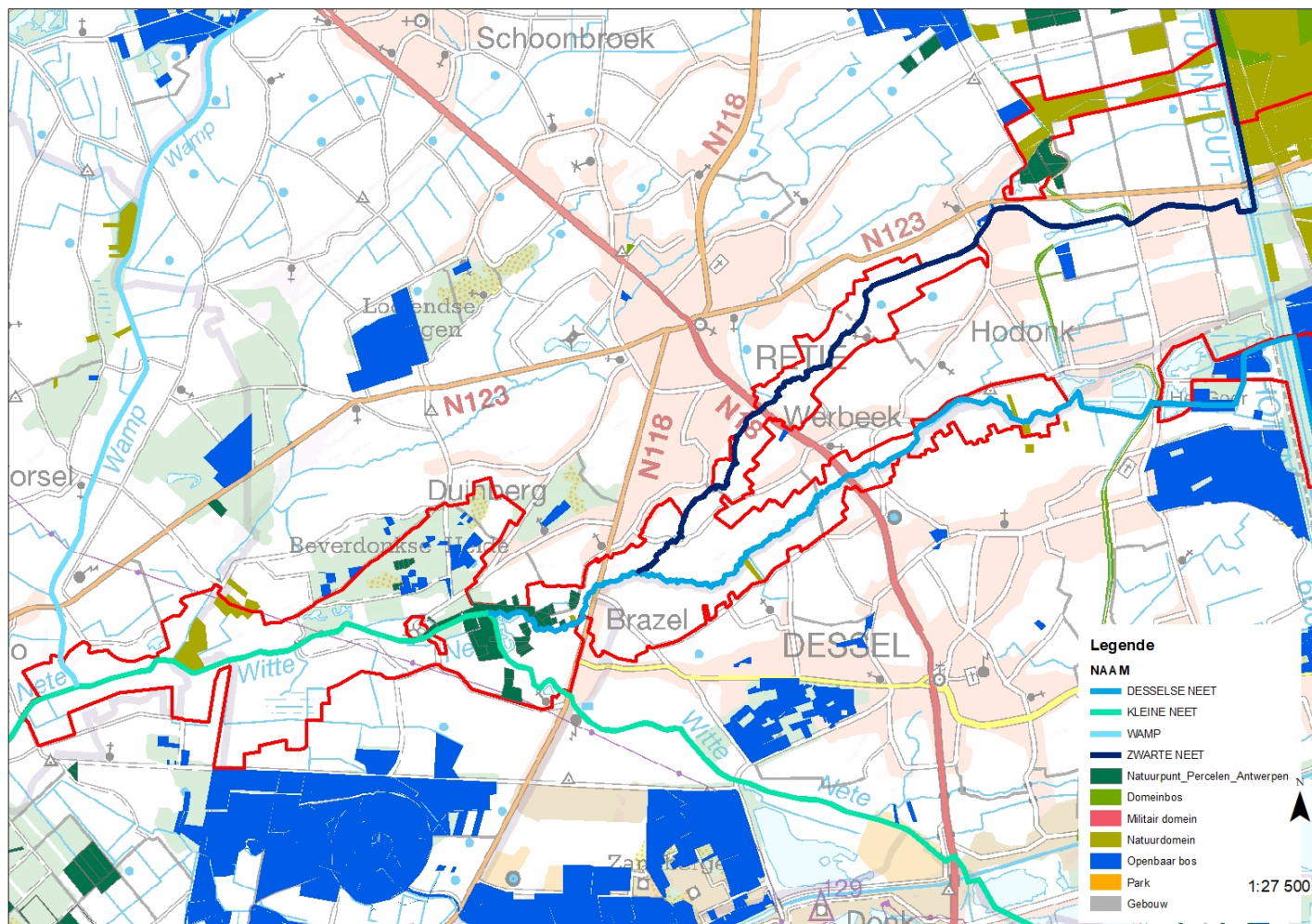

Vlaanderen
is natuur

**Provincie
Antwerpen**

Eigendomssituatie

Vlaanderen
is natuur

**Provincie
Antwerpen**

Realisatie Natuurdoelen

1. Ecohydrologische studie (2016-2018)

Knelpunten:

- Valleien zijn in grotere of kleinere mate verdroogd (grondwaterstanden vaak 30-50 cm te laag, soms zelfs 60-80 cm te laag)
- Grootste afwijking tussen actuele (droge) situatie en historische situatie in het westen vh projectgebied (brede vallei)
- Lokaal verontreinigd (grond)water

Realisatie Natuurdoelen

1. Ecohydrologische studie (2016-2018)

Inrichtingsscenario met de grootste ecologische winst en de kleinste impact op de omgeving:

- Gedifferentieerde peilverhoging in de waterlopen binnen SBZ (zie figuur)
- Verhoging drainagepeil (30 cm) van drainagegrachten opwaarts watermolen Retie
- Uitschakeling drainagegrachten in de omgeving van domein Avonds
- Realisatie oeverzones langs Desselse en Zwarte Nete

Realisatie Natuurdoelen

1. Ecohydrologische studie (2016-2018)

Potenties - conclusies

- ✓ meer dan voldoende potenties voor realisatie natte natuurkern van minstens 150 ha
- ✓ effectief gerealiseerde oppervlakte hangt af van
 - de randvoorwaarden voor inrichting van het perceel
 - het specifieke beheer en het succes ervan
- ✓ niet alle theoretische potenties kunnen gerealiseerd worden:
 - 'praktische belemmeringen' (eigendomssituatie, ...)
 - ongunstige abiotische condities (bv. eutroof water, ...)

Realisatie Natuurdoelen

2. Mogelijke realisatiepistes

Sterkste schouders

- ✓ ANB: aankoop, inrichting en beheer gronden (monding Loeijns Neetje, ...)
- ✓ Natuurpunt: aankoop, inrichting en beheer gronden (Witte Netevallei, Beverdonkse Heide, ...)
- ✓ VMM
- ✓ DIW

Private eigenaars

- ✓ opmaak beheerplan type 2 en hoger

Realisatie Natuurdoelen

2. Mogelijke realisatiepistes

Gemeentes Retie en Dessel

- ✓ uitdoofbeleid voor zonevreemde weekendverblijven (bv. via invoering belasting op tweede verblijven)
- ✓ afdwingen individuele zuivering zone-eigen weekendverblijven

Landbouwers

- ✓ agronatuurbeheer

Realisatie goede toestand watersystemen

1. Stroomgebiedbeheerplan Schelde 2016-2021

Projectgebied maakt deel uit van speerpuntgebied Kleine Nete I

actienummer	actietitel
4B_E.143	Aanleg van bijkomende paai- en opgroeihabitats in de Zwarte Nete (behorend tot beschermd gebied BE2100026)
4B_E.157	Aanleg van bijkomende paai- en opgroeihabitats in de Desselse Nete (behorend tot beschermd gebied BE2100026)
8A_C.586	Wegwerken van vismigratieknelpunten 8756-010 tot -060 op de Zwarte Nete
8A_E.014	Structuurherstel voor de bovenloop van de Kleine Nete L1 door actieve heractivatie van het meanderingsproces

Realisatie goede toestand watersystemen

1. Stroomgebiedbeheerplan Schelde 2022-2027 (in opmaak)

Doelstelling speerpuntgebied Kleine Nete I = goede toestand watersysteem in **2027**

Huidige ecologische toestand

	Kleine Nete I	Zwarte en Desselse Nete
Macrofyten	goed	matig
Macroinvertebraten	goed	goed
Fytobenthos	matig	matig
Vissen	matig	
Fysico-chemie	goed	Matig (CZV, totaal fosfor)
Eindbeoordeling	matig	matig

Beide waterlichamen komen zeer dicht in de buurt van de goede ecologische toestand!

Uitvoering van 'Nota Beekherstel' van de provincie Antwerpen

➤ Bestuursakkoord provincie 2019-2024 – thema's Integraal waterbeleid en Duurzaam milieu- en natuurbeleid

Ruimte voor water, verhogen bufferruimte, aandacht voor droogte, vernatuurlijking van waterlopen

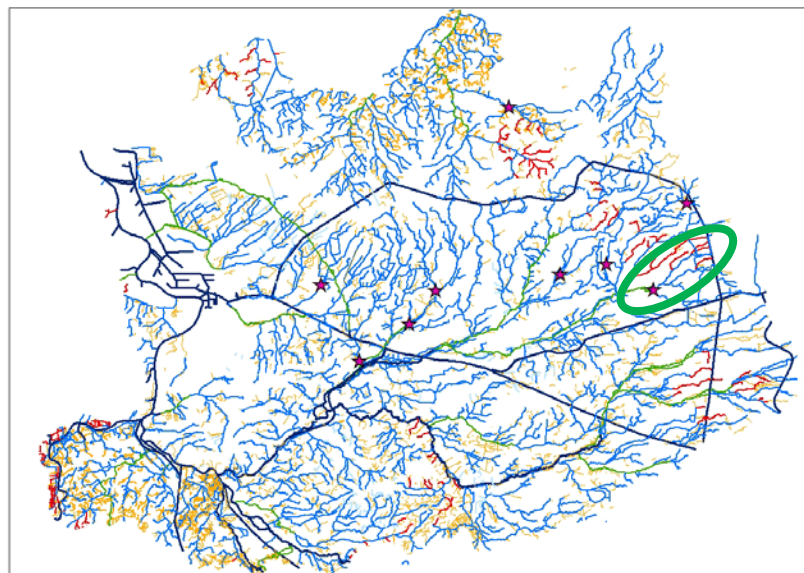
- ▶ Kwaliteitsvolle blauwgroene infrastructuur (natuurverbindingen)
- ▶ Biodiversiteit in onze waterlopen significant verhogen met oog op provinciaal prioritaire soorten
- ▶ **Concrete doelen =**
 - 50% van de aanwezige vismigratieknelpunten wegwerken
 - **Herstellen van minimum 3 natuurlijke beekvalleien i.s.m. diverse partners**

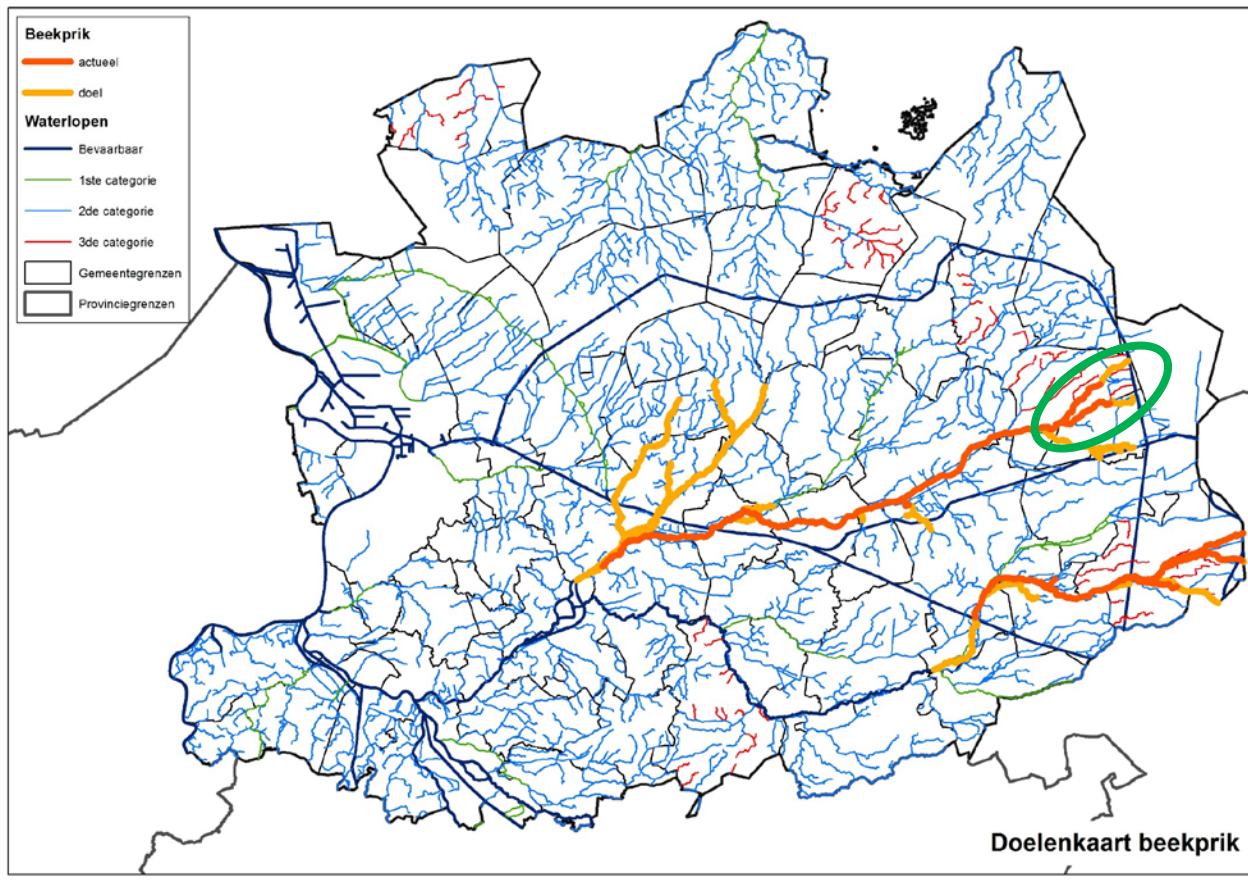

Nota Beekherstel

Uitvoering 'Nota Beekherstel'

- ▶ Goedgekeurd door bestendige deputatie op 14 november 2019
- ▶ Invulling van Vlaamse en Europese natuurdoelen
- ▶ Focus op Habitatrictlijnsoorten beekprik, rivierdonderpad, kleine modderkruiper en grote modderkruiper, alsook op Habitattype 3260 (Laaglandrivieren met goed ontwikkelde waterplantenvegetaties)
- ▶ In eerste instantie voornamelijk met het oog op actief beekherstel IN of nabij de waterloop
- ▶ 9 valleigebieden geselecteerd, waaronder Desselse/Zwarte Nete

beekprik

- populatie in zeer ongunstige staat van instandhouding

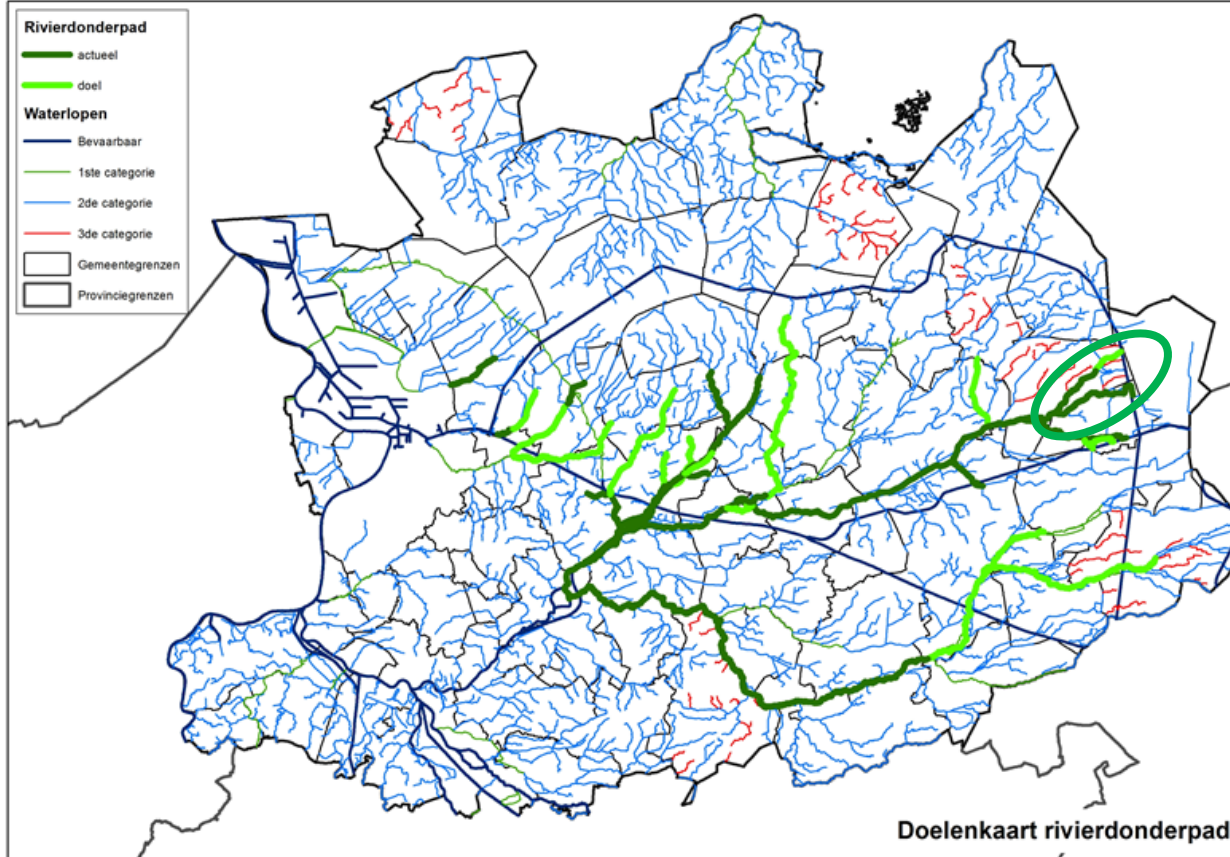

Vlaanderen
is natuur

Provincie Antwerpen

rivierdonderpad

- populatie in matig ongunstige staat
van instandhouding

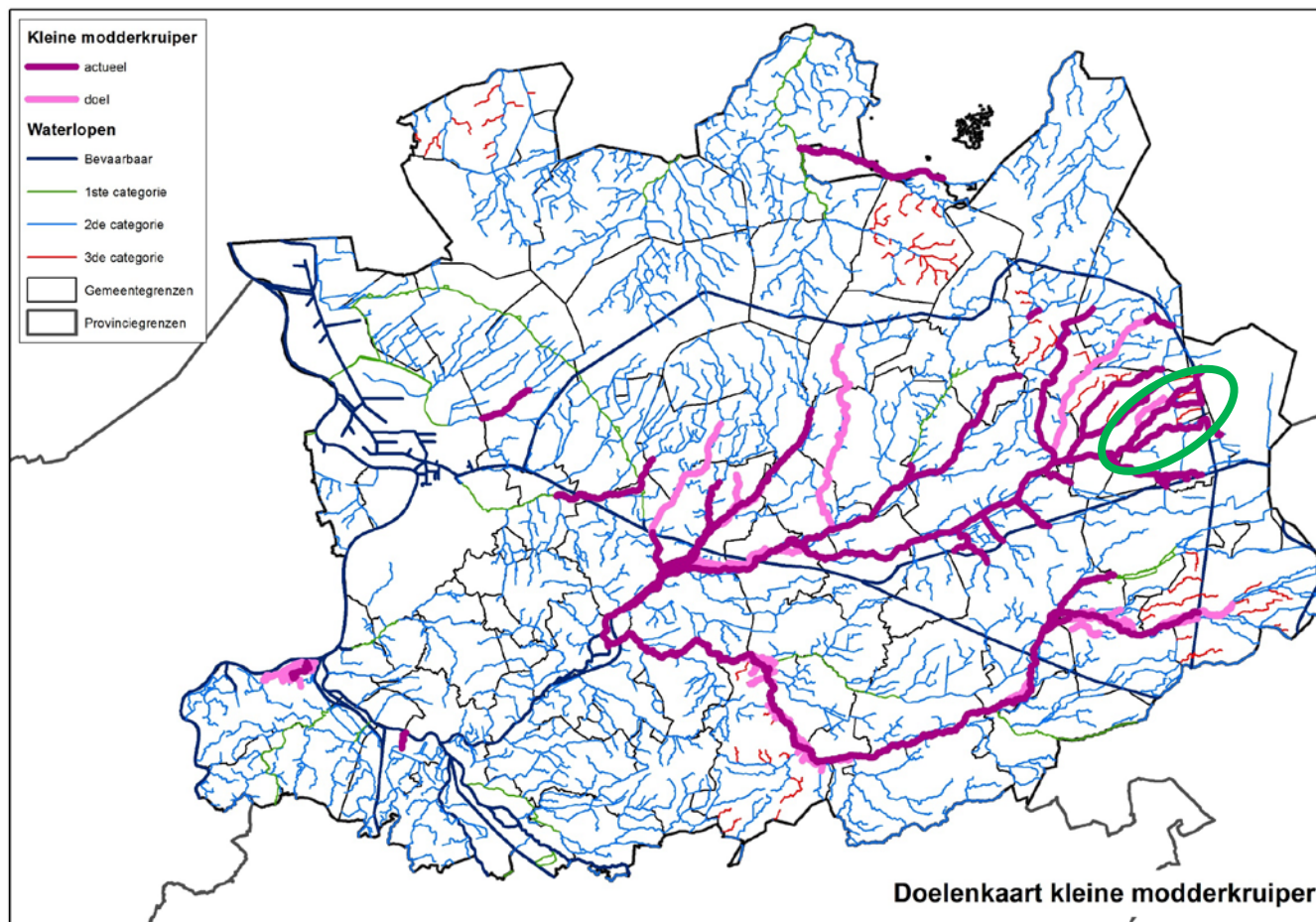

Vlaanderen
is natuur

**Provincie
Antwerpen**

kleine
modderkruiper

- populatie in matig ongunstige staat
van instandhouding

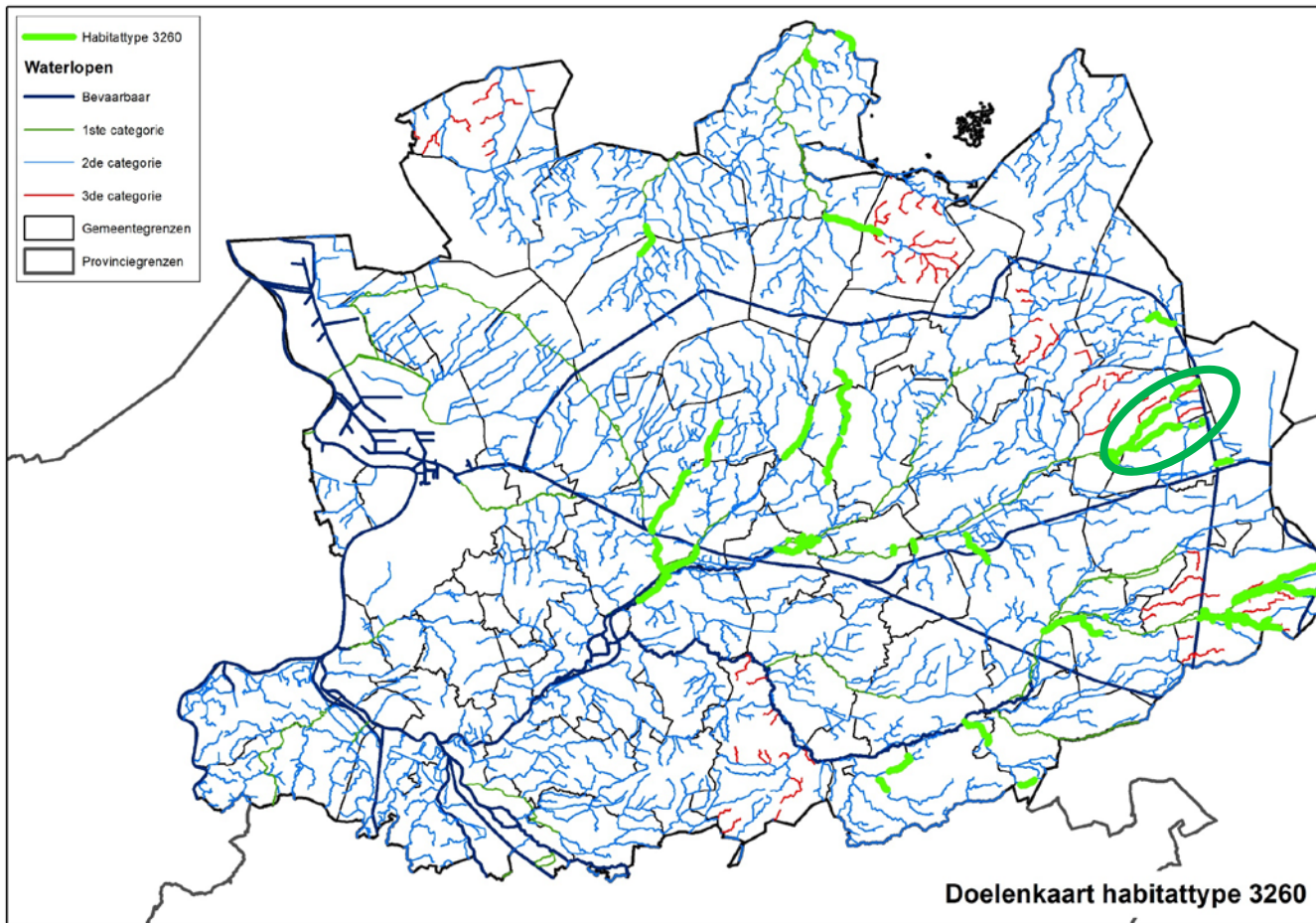

Vlaanderen
is natuur

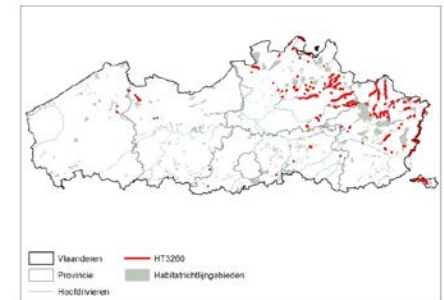

**Provincie
Antwerpen**

laaglandrivieren
met goed
ontwikkelde
waterplanten-
vegetaties

- waterranonkel, fonteinkruid, sterrenkroos, ...
- in zeer ongunstige staat van instandhouding

Vlaanderen
is natuur

**Provincie
Antwerpen**

Realisatie goede toestand watersystemen

Uitdagingen voor Desselse en Zwarte Nete

Probleemstelling:

- aanrijking met nutriënten -> explosieve kruidgroei -> traagstromend/stilstaand water -> watertemperatuur loopt te hoog op (boven 20-21 °C) / lage zuurstofgehaltes
- Overstorten en diffuse verontreiniging hypotheek op 'goede toestand'

Randvoorwaarden om goede toestand te halen evenwel gunstig:

- Goede structuurkwaliteiten
- Vrij goede oppervlaktewaterkwaliteit

Oplossingen:

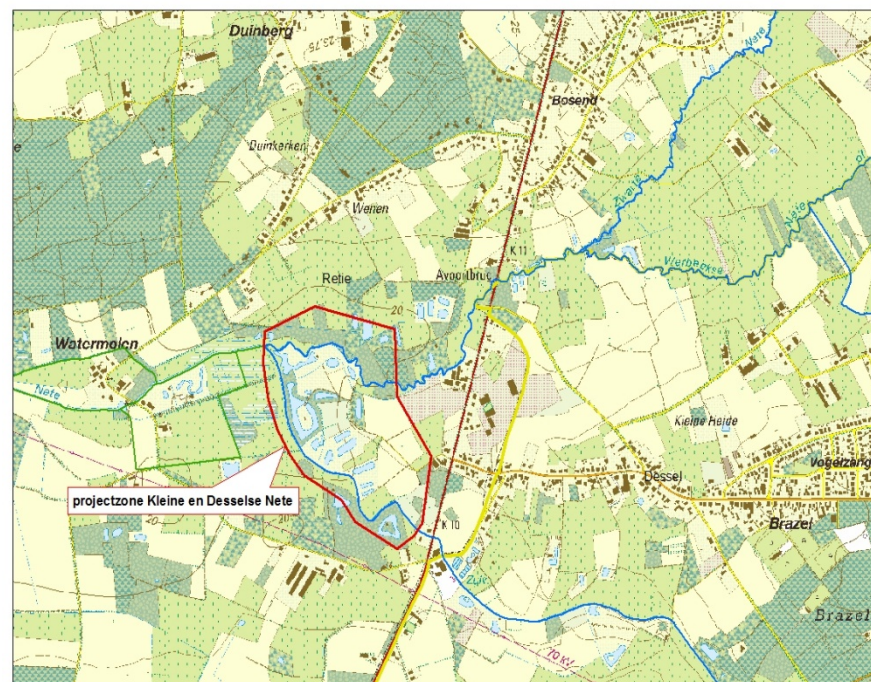
- Diverse mix van maatregelen, incl. handhaving

Realisatie goede toestand watersystemen

Acties uit Nota beekherstel

1) Valleigebied Kleine Nete/Desselse Nete:

- actieve hermeandering
- stroomafwaarts de Geelsebaan in Retie tot aan de monding van de Desselse Nete in de Kleine Nete.
- Samenwerking met VMM (sluit aan op traject van 1^e cat. Kleine Nete)
- Natuurpunt al een aantal percelen in beheer/eigendom
- Verhaal van sterkste schouders

Realisatie goede toestand watersystemen

2) Vallei Zwarte Nete/Desselse Nete:

- Actieve hermeandering niet nodig, wel verbeteren van de waterkwaliteit
- stroomopwaarts de Geelsebaan in Retie en Dessel tot ongeveer aan de kruising van de Desselse en Zwarte Nete met de Colateur
- smalle afbakening van het habitatrictlijngebied
- Provincie wil inzetten op aangepast, gedifferentieerd onderhoud, het behoud/inbrengen van structuurelementen en waar mogelijk oeverzones
- Meer hout in/langs de beek
- Geen 'sterkste schouders', maar bottom-up benadering
- Samenwerking met landgebruikers, gemeenten, regionaal landschap, ...

Colateur

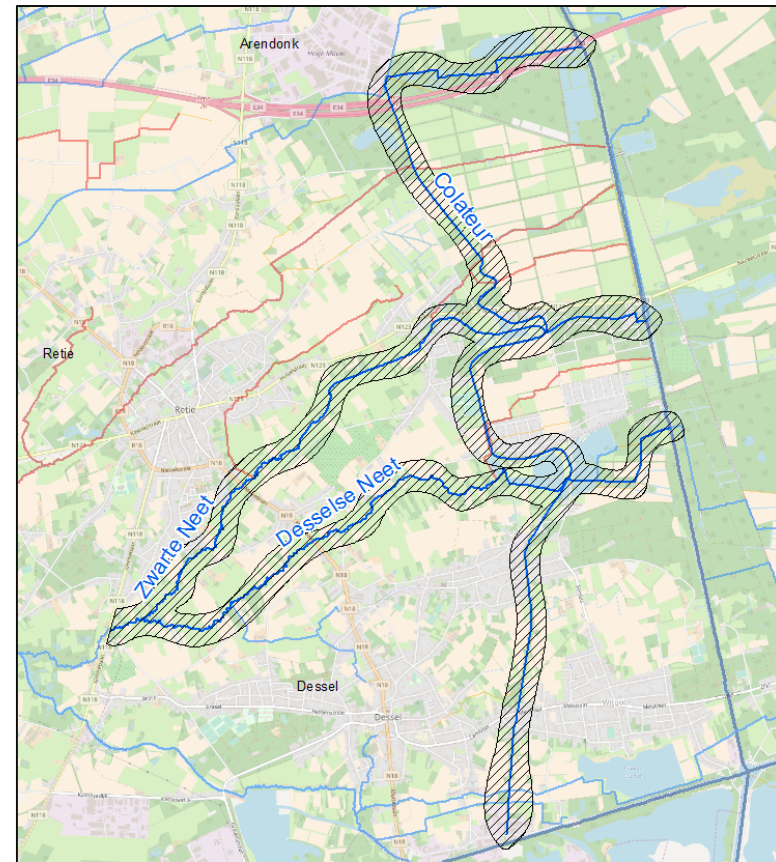
Ontwikkeling visie Colateur

- Colateur = niet-natuurlijke waterloop
- Maar kent recreatieve, erfgoedkundige, en natuur-waarde
- Nood aan totaalvisie (verweving functies, aansluiting oeverzone, ...)
- Herstel oude functie kosten-baten niet realistisch

Link met Desselse & Zwarte Neet ?!

➔ Geïntegreerde visie = Koppeling beide projecten

- Verschillende acties per thema
- Versterken van een verweven en
- beleefbaar landschap

Overzicht Taakstelling

- **Natte natuurkern van 150 ha**
- **Goede toestand waterlichaam:**
 - Actieve hermeandering van de Desselse nete stroomafwaarts de Geelsebaan in Retie tot aan de monding in de Kleine Nete
 - Verbetering kwaliteit Zwarte en Desselse nete opwaarts de Geelsebaan tot aan het kanaal Dessel-Schoten
 - Structuurherstel Kleine Nete (VMM)
- **Colateur**

Realisatie Natuurdoelen en goede toestand watersystemen

Mogelijke realisatiepistes

- ✓ gezamenlijk project van ANB, VMM, prov. Antwerpen-DIW, VLM, ...
- ✓ maar participatie nodig van gemeenten en landgebruikers
- ✓ vastlegging taakverdeling en bepalen scoop met concrete doelstellingen
- ✓ gezien complexiteit uitbreiding coördinatieopdracht gouverneur met dit deelgebied wenselijk

	Voorstel STAPPENPLAN	indicatieve timing
1.	Opmaak basisdocument (ANB-DIW-VMM) Gebiedsanalyse, probleemstelling en taakstelling samen brengen in helder document dat als basis voor het proces voor:	2020
2.	Opmaak van een gezamenlijke visie - Op basis van het basisdocument wordt er door ANB-DIW-VMM, samen met de overige belanghebbenden (lokale besturen, zusteradministraties en middenveld) een gebiedsvisie opgemaakt - Dit proces moet resulteren in een perimeter met de vereiste inrichting en beheer	2020-2021
3.	Instrumentenafweging	2021-2022
4.	Uitrol inrichting via beschikbaar instrumentarium: - Beheerovereenkomsten - Landinrichting - Grondenbank - Natuurinrichting ...	2023-,,

8b. Bespreking projecten – snel overzicht op hoofdlijnen

Projectverantwoordelijken

■ **Speelbos:**

- Wedstrijd naam:
 - 1 voorstel (Klimop 5B): PopuLIERenbos
 - Zelf 2-4 extra namen voorstellen en **poll** bij grote publiek
- Plantactie – eerste stappen:
 - Klimop Lier, 5^e en 6^e leerjaar, doet mee
 - Datum zoeken met alle partners
- Plantplan
 - Definitief plan
 - Bestelling plantgoed

■ **Volkstuinen:**

- Zitting vrederechter m.b.t. pachtovereenkomst op 14/01/2020

Hefboomproject 2 - Molternete

- **Inventarisatie en opmaak verdere strategie WE-huisjes**
 - Engagement Inspectie dept. Omgeving ifv handhaving
- **Verdere uitwerking recreatief luik:**
 - Instappunten
 - Inspiratie vanuit strategisch project ORIOM
- **Onthardingsproject:** lopende
- **PSN Zomerklokje en Vanderstraelen:** niet toegekend
- **Site Goormans:** overleg 03/02
- **Volgende stuurgroep:** 10/02

Hefboomproject 3 - NI Graafweide Schupleer: overleg CC

- **CC startvergadering: commissie 03/02; comité 11/02**
 - eerste basisvisie
 - Aankoop/uitruilstrategie
- **CC 2 Commissie 28/04; comité 05/05**
 - Bijgewerkte visie
 - voortgang aankoop/uitruil landbouwpercelen
- **CC 3: commissie 16/06; comité 23/06**
 - Definitieve visie
 - Maatregelen en modaliteiten
 - voortgang aankoop/uitruil landbouwpercelen
 - Bezoek aan bestaand NI project
- **CC 4: commissie: 22/09; comité 29/09**
 - Voorstel ontwerp projectrapport
 - voortgang aankoop/uitruil landbouwpercelen
- **OO November: openbaar onderzoek projectrapport**

- **Infoavonden start NI:**
 - 13/02 Grobbendonk en 20/02 in Vorselaar
 - Eigenaars, gebruikers en bewoners grenzend aan perimeter worden uitgenodigd per brief
 - Verdere communicatie via website en infoblad gemeenten

- **Natuurinrichtingskrant Graafweide-Schupleer**
 - Uitgedeeld op de infoavonden
 - Digitaal beschikbaar

- **00 november: voorafgaand communicatiemoment**

Twee projecten in de oproep DEMONSTRATIE maatregelen zijn ingediend (deadline 30/11)

1. Demonstratie maatregel beheer WATER {beek.boer.bodem} – Projectbudget € 55.000,00

- Omvorming peilgestuurde drainage
- Stuwtes nieuw
- Stuwtes herstel
- Monitoring

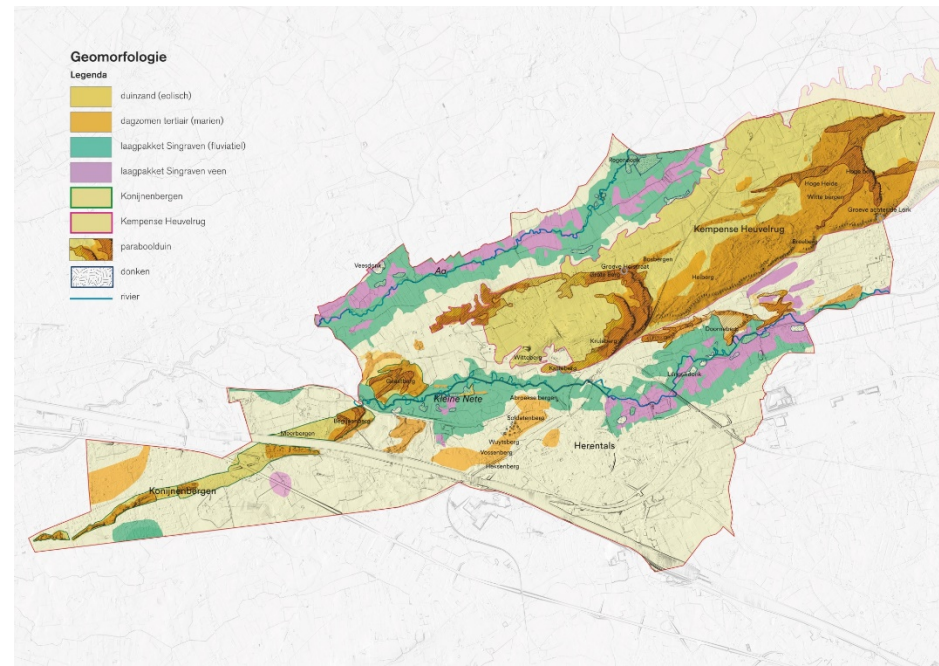
2. Demonstratiemaatregel beheer BODEM {beek.boer.bodem} – Projectbudget € 49.000,00

- Aanleg strook met inzaai kruidenrijke mengsels in teeltvrije zone.
- Geïntegreerde onkruidbestrijding.
- Teelt van klimaatrobuuste gewassen + bodemscan
- Houtsnippers C-gehalte + zoektocht aanvoer

De demomaatregelen zijn goedgekeurd door de gebiedscoalitie op de stuurgroep op 12/11. De beide dossiers werden positief geadviseerd door de jury en goedgekeurd op PBG. De dossiers zijn nu naar de minister ter ondertekening.

Hefboomproject 5 – groenblauwe dooradering Herentals

- PRUP Olympiadelaan
- Kick-off Recapture the Fortress Cities in Herentals
- Landschapsbiografie en – visie Kempense heuvelrug:
 - Biografie bijna afgerond
 - Uitwerken landschapsvisie en inrichtingsvisie

Hefboomproject 6 - Zeggeloop en andere zijlopen van de KN tss Herentals en Geel

- Aanpak waterbodemonderzoek Kneutersloop: bespreken met OVAM
- Problematiek verdroging Olensbroek: zie eerder

Rivierherstelprogramma Kleine Nete 1ste cat

Ecologische waterbergingszones in recreatiegebied

- ikv Europees project *Building with Nature*
- Ark van Noë: voorontwerp afgerond ; opmaak technisch ontwerp 2019-2020
- Camping Korte Heide: voorontwerp afgerond ; afstemming met RUP (procedure lopende)
- Bobbejaanland: voorontwerp wordt herbekeken

Hermeandering en plas-draszone thv N19g

- Afgerond

Aanleg overstromingsgebied Olympiadelaan

- Opmaak voorontwerp: 2019 - 2020

Dijkherstel + aanleg winterbed

- Stedenbouwkundige vergunning definitief verworven
- 70% gronden in der minne verworven
- 30% te onteigenen volgens nieuw onteigeningsdecreet

Hermeandering Kleine Nete Olens Broek

- Grondverwerving lopende

Afgraven van 'de Hellekens'

- Archeologisch vooronderzoek: voorjaar 2019
- Archeologisch vervolgonderzoek: najaar 2019
- Inrichting gebied: 2020
- Verder afgraven indien opportuniteiten

9. Varia